

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2Co/45/2011
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8510200627
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 03. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2012:8510200627.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a sudcov JUDr. Jozefa Angeloviča a JUDr. Márie Kupkovej v právnej veci žalobcu Slovak Telekom, a.s., Karadžičova 10, Bratislava, zastúpeného JUDr. Danou Hušťákovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Žriedlová 3, proti žalovanému H. P., nar. X.X.XXXX, bytom R. V., H. XX, zastúpenému opatrovníčkou H. P., nar. XX.X.XXXX, bytom R. V., H. XX, o zaplatenie zmluvnej pokuty s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa zo dňa 1.2.2011 č.k. 5 C 31/2010 - 34 takto

rozhodol:

P o t v r d u j e rozsudok vo výroku o zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa žalovanému uložil povinnosť uhradiť žalobcovi 8,5 % ročný úrok z omeškania zo sumy 595,49 Eur od 6.8.2007 do 26.2.2009, zo sumy 562,49 Eur od 27.2.2010 do 29.3.2010, zo sumy 529,49 Eur od 30.3.2010 do 22.4.2010, zo sumy 496,49 Eur od 23.4.2010 do 28.5.2010, zo sumy 463,49 Eur od 29.5.2010 do 21.6.2010, zo sumy 397,49 Eur od 22.6.2010 do 17.8.2010, zo sumy 364,49 Eur od 18.8.2010 do 29.9.2010, zo sumy 331,49 Eur od 30.9.2010 do 27.10.2010, zo sumy 298,49 Eur od 28.10.2010 do 18.11.2010, zo sumy 265,49 Eur od 19.11.2010 do 14.12.2010, zo sumy 0,67 Eur od 15.12.2010 do zaplatenia. V prevyšujúcej časti návrh zamietol a vyslovil, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozsudku vo veci samej. Súd prvého stupňa uviedol, že zmluvu o pripojení č. 2392431 je potrebné posudzovať ako vzťah občianskoprávny, pretože žalovaný uzavrel túto zmluvu dňa 24.8.2006 ako spotrebiteľ a žalobca ako dodávateľ. Dňom 1.4.2004 v Občianskom zákonníku nadobudli platnosť a účinnosť ustanovenia § 52 až § 54, ktoré sa týkajú spotrebiteľských zmlúv. Žalobca žiada zaplatiť zmluvnú pokutu, ktorá bola dohodnutá zmluvne v Dodatku k zmluve o pripojení. Žalobca poukazoval na to, že platenie zmluvnej pokuty je špecifikované v bode 4 Dodatku s tým, že v prípade porušenia zmluvných povinností zo strany účastníka, a to že neurobí žiadne kroky alebo sa nedopustí žiadnych krokov na odpojenie a bude platiť riadne faktúry, je povinný platiť zmluvnú pokutu. Žalobca tiež zdôrazňoval, že telefón bol žalovanému poskytnutý za cenu 1 Sk vrátane DPH, pričom išlo v tom čase o moderný telefón a vo vzťahu k tomu je zmluvná pokuta primeraná. Podľa súdu prvého stupňa zo zákonného ustanovenia § 544 OZ vyplýva, že zmluvná pokuta patrí k zabezpečovacím prostriedkom práva. Ide o dohodu zmluvných strán určenú peňažnú sumu, ktorú je dlžník povinný zaplatiť veriteľovi, ak poruší svoju zmluvnú povinnosť. Výška zmluvnej pokuty musí spĺňať aj kritérium primeranosti, inak by dohoda o nej mohla byť neplatná pre rozpor s dobrými mravmi. Súd prvého stupňa zdôraznil, že v danom prípade ide o zmluvnú pokutu vo výške 7.500,- Sk, teda 248,95 Eur pri istine 350,63 Eur. Takáto výška zmluvnej pokuty je podľa súdu prvého stupňa neprimeraná, prevyšuje 2/3 -tiny istiny a zvýhodňuje veriteľa na úkor dlžníka, čo spôsobuje výraznú nerovnosť zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a je teda v rozpore s dobrými mravmi. V časti zmluvnej pokuty je uzatvorená zmluva neplatná podľa § 3 ods. 1, § 39, § 53 ods. 4 písm. k/, § 53 ods. 1 a § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka. V tejto časti súd prvého stupňa žalobu zamietol, a to aj pokiaľ

ide o 15 % -ný ročný úrok z omeškania od 6.9.2007 do zaplataenia. Súd prvého stupňa dospel k záveru, že žaloba bola čiastočne dôvodná, keďže žalovaný uzatvoril zmluvu o pripojení, ale za poskytované služby žalobcovi zaplatil len čiastočne. Žalobca žiadal priznať úrok z omeškania vo výške 15 % ročne zo súm neuhradených v čase splatnosti jednotlivých faktúr. U spomínanej zmluvy o pripojení z 24.8.2006 ide podľa súdu prvého stupňa aj v časti úroku z omeškania o neprijateľnú podmienku, nakoľko ustanovenia v spotrebiteľskej zmluve, resp. vo všeobecných obchodných podmienkach požadujú od žalovaného ako spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu s nesplnením záväzku. Takýto úrok z omeškania a zmluvná pokuta predstavujú neprijateľnú podmienku zmluvy o pripojení, pretože ide o hrubý nepomer medzi dohodnutým a zákonným úrokom z omeškania, čo znamená zvýhodnenie žalobcu na úkor žalovaného. Žalovaný je fyzickou osobou, spotrebiteľom, je slabšou zmluvnou stranou a takto uplatnené úroky z omeškania a zmluvná pokuta nemôžu byť priznané s prihliadnutím na spotrebiteľskú povahu uzatvorenej zmluvy a spomínané dôvody. Súd prvého stupňa svoje rozhodnutie oprel aj o § 54 ods. 2 OZ, podľa ktorého v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší. Žalobcovi tak priznával zákonný úrok z omeškania, keďže žalovaný sa dostal do omeškania so zaplatením súm uvedených vo výrokovvej časti rozsudku v zmysle § 517 ods. 2 OZ a § 3 ods. 1 Nariadenia vlády č. 87/1995. Zákonný úrok priznával vo výške dvojnásobku diskontnej sadzby NBS, ktorá bola 4,25 a teda jej dvojnásobok je 8,5 %. Prvostupňový súd určil, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozsudku vo veci samej podľa § 151 ods. 3 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku a to proti výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca, ktorý navrhol rozsudok v napadnutej časti zrušiť a vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V podanom odvolaní žalobca poukázal na to, že prvostupňový súd mu nepriznal nárok na zmluvnú pokutu a dohodnutý úrok z omeškania. Poukazuje na to, že zmluva o pripojení bola uzatvorená v roku 2006 a nároky z nej vzniknuté sa posudzujú podľa doterajších predpisov. Predpisy účinné v čase podpisu zmluvy o pripojení neobsahovali ustanovenie § 53 ods. 4 písm. k/ Občianskeho zákonníka. Na základe tohto ustanovenia však konajúci súd vyhlásil dohodu o uzavretí zmluvnej pokuty za neplatnú. Vyhlásil ju však za neplatnú na základe neexistujúceho zákonného ustanovenia. Súd prvého stupňa tak dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Konajúci súd nemôže znížiť zmluvnú pokutu pod výšku skutočne vzniknutej škody. Škoda v danom prípade žalobcovi vznikla, nakoľko žalovaný kúpil od žalobcu mobilný telefón za 1 Sk, pričom nákupná cena nebola v tomto rozsahu. Bolo by v rozpore s dobrými mravmi, pokiaľ by žalobcovi nebola priznaná zmluvná pokuta vôbec, nakoľko by žalobca musel znášať výšku spôsobenej mu žalovaným tým, že žalobca by musel znášať plnú kúpnu cenu mobilného telefónu. V uvedenom prípade zmluvná pokuta plní predovšetkým funkciu paušalizovanej náhrady škody na strane žalobcu, ktorá môže vzniknúť v dôsledku neplnenia záväzku zákazníka zotrvať počas vymedzenej doby viazanosti v zmluvnom vzťahu. Žalobca totiž poskytol žalovanému mobilný telefón za zľavnenú akciovú cenu a zľava poskytnutá z kúpnej ceny mobilného telefónu sa žalovanému môže vrátiť len ak žalovaný bude po celú dobu viazanosti užívať služby žalobcu a tieto bude včas platiť. Takéto dojednanie chráni žalobcu pred zneužívaním kúpy mobilného telefónu za akciovú cenu zo strany špekulatívnych zákazníkov. V opačnom prípade, pri neexistencii zmluvnej pokuty by podnik nemohol zákazníkom poskytnúť benefit v podobe zľavnenej ceny za kúpnu mobilného telefónu, ale musel by mobilné telefóny predávať za plné neakciové ceny. Predmetná zmluvná pokuta tiež plní aj represívnu, preventívnu funkciu a vyjadruje tak význam zabezpečovanej povinnosti. Z celkového pôsobenia žalobcu na trhu ako podnikateľa je jasné, že sa snaží dosiahnuť svojim podnikaním zisk a zabrániť tomu, aby mu bola spôsobená strata. Žalobca svojim užívateľom poskytuje mobilné telefóny za zľavnené kúpne ceny a podmieňuje ich využívanie najmä riadnym a včasným platením za poskytnuté služby mobilnej komunikácie. Práve porušenie tejto základnej povinnosti musí mať za následok uplatnenie si nároku žalobcu na dohodnutú zmluvnú pokutu. Žalovaný si pri podpise zmluvy musel byť vedomý, za akých podmienok bude musieť dohodnutú zmluvnú pokutu zaplatiť a v akej výške. Bol uzrozumený, že zaplatí žalobcovi zmluvnú pokutu vo výške dohodnutej sumy 7500,- Sk. Toto všetko vyplýva z predložených dokladov v spise. Takýmto spôsobom podľa ustanovenia Obchodného zákonníka bola medzi účastníkmi riadne a platne dohodnutá zmluvná pokuta so všetkými jej podstatnými náležitosťami. Nepriznaním zmluvnej pokuty dochádza k absolútnej negácii zabezpečovacieho charakteru zmluvnej pokuty a k anulovaniu sankčného významu dohodnutej zmluvnej pokuty. Keďže je nesporné, že zo strany žalovaného došlo k porušeniu

zabezpečenej povinnosti a došlo z tohto dôvodu k ukončeniu zmluvného vzťahu, je žalovaný momentom ukončenia zmluvy o pripojení povinný zaplatiť žalobcovi dohodnutú zmluvnú pokutu. Vo veci úrokov z omeškania má žalobca tiež za to, že tieto boli riadne medzi účastníkmi dohodnuté podľa § 262 Obchodného zákonníka. Nie je preto zrejme, z akého dôvodu mal súd prvého stupňa pochybnosť o obsahu spotrebiteľskej zmluvy, nakoľko dohoda o obchodnoprávnej povahe vzťahu je jednoznačná a nepripúšťa pochybnosť. Neobstojí ani tvrdenie súdu prvého stupňa, že ak by súd priznal 15 % úrok aj zmluvnú pokutu žalobcovi, malo by to za následok nerovnosť zmluvných strán. Žalobca má za to, že k výraznej nerovnosti zmluvných strán došlo, avšak v prospech žalovaného, keďže súd nepriznal žalobcovi ani zmluvnú pokutu, ani úrok z omeškania. V zmysle týchto dôvodov navrhol žalovaný podanému odvolaniu vyhovieť.

Žalovaný sa k podanému odvolaniu žalobcu nevyjadril.

Odvolačný súd preskúmal rozsudok okrem výroku, ktorým bolo žalobe vyhovené v zmysle zásad vyjadrených v § 212 O.s.p. spolu s konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a zistil, že odvolanie dôvodné nie je.

Výrok rozsudku, ktorým bolo žalobe vyhovené, nebol dotknutým odvolaním účastníkov, preto nepodliehal preskúmvaniu odvolacím súdom a nadobudol právoplatnosť (§ 206 ods. 2, 3 O.s.p.).

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka účinného v znení k uzatvoreniu zmluvy o pripojení a to k 24.8.2006, spotrebiteľskými zmluvami sú kúpna zmluva, zmluva o dielo alebo iné odplatné zmluvy upravené v ôsmej časti tohto zákona a zmluva podľa § 55, ak zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

Podľa § 53 ods. 4 citovaného zákona, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Citované ustanovenie § 53 Občianskeho zákonníka vychádza z toho, že predovšetkým spotrebiteľ v dobrej viere uzatvára zmluvu s dodávateľom, od ktorého očakáva, že vzhľadom na jeho podnikanie a ponúkaný tovar a služby koná profesionálne a oproti spotrebiteľovi so znalosťou ponúkaného tovaru a služieb, čo zodpovedá poctivému prístupu v podnikaní. Pokiaľ dodávateľ požaduje od spotrebiteľa sankciu za porušenie jeho zmluvných povinností a táto je v nepomere k jeho plneniu, je neplatná.

§ 53 Občianskeho zákonníka sa týka iba podmienok, ktoré zákon označuje za neprijateľné (pre porovnanie uznesenie IV. ÚS 55/2011). Ide o podmienky, ktoré sú nečestné, hrubo poškodzujúce spotrebiteľa a preto ich použitie zákon sankcionuje absolútnou neplatnosťou. Ustanovenie § 53 ods. 3 OZ vypočítava indikatívne, čo sa za neprijateľnú podmienku považuje. Vyjadruje snahu, aby dodávateľ v spotrebiteľských zmluvách pristupoval k tvorbe podmienok v súlade s dobrými mravmi. Spotrebiteľ v súčasných podmienkach štandardizácie produktov bežnej spotreby, ako aj zmluvných podmienok má iba fiktívnu možnosť ovplyvniť podstatu zmluvných podmienok, ktoré sú mu zo strany dodávateľa predložené, pričom často vzhľadom na ich rozsiahlosť a použitú právnu terminológiu nemá možnosť, či už vôbec prečítať alebo pochopiť ich obsah. Je nutné zdôrazniť, že ochrana spotrebiteľa sa týka iba formulárových zmlúv, ktoré sú uzatvárané na základe predbežne formulovaného zmluvného formulára, ktorý má dodávateľ vopred pripravený a ktorý používa v dvoch alebo viacerých prípadoch, pričom spotrebiteľ spravidla obsah zmluvy nemení.

V danom štádiu konania je jeho predmetom zaplataenie zmluvnej pokuty s prísl., ktorá vyplýva z dodatku k zmluve o pripojení č. MT GSM 911252784. Dodatok k zmluve o pripojení je nepochybne svojou povahou spotrebiteľskou zmluvou a vzťahujú sa na neho ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Z ustanovenia § 544 Občianskeho zákonníka plynie, že účastníci si môžu pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti dojednať zmluvnú pokutu, ktorú je povinný zaplatiť účastník pre prípad porušenia povinností plynúcich zo zmluvy. Zmluvná pokuta je zabezpečovacím prostriedkom a vyjadruje peňažnú sumu, ktorú je dlžník povinný zaplatiť veriteľovi, ak poruší svoju zmluvnú povinnosť. Podstatnou náležitosťou dohody o zmluvnej pokute je určenie jej výšky alebo spôsobu jej určenia. Výška zmluvnej pokuty nie je zákonom limitovaná, nemôže však byť v rozpore so zásadou zakotvenou v § 3 Občianskeho zákonníka a teda nemôže byť v rozpore s dobrými mravmi.

Z dodatku k zmluve o pripojení vyplýva, že v prípade porušenia zmluvných povinností zo strany účastníka (najmä hociktorej povinnosti uvedenej v bode 1 písm. b/ alebo v bode 2 alebo v bode 3 tohto Dodatku alebo v článku 3 bod 3.6 Všeobecných podmienok alebo v článku 5.2 písm. a/ až c/ Všeobecných podmienok) a následného vypojenia SIM karty zo strany Podniku, je účastník povinný uhradiť Podniku zmluvnú pokutu uvedenú v tabuľke č. 1 tohto Dodatku.

Odvolačný súd konštatuje, že uvedené zmluvné dojednanie o zmluvnej pokute obsiahnuté v Dodatku k zmluve o pripojení č. 911252784 spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. V spotrebiteľskej veci už pri samotnom uzatváraní zmluvy by nemal byť príslušný alebo výlučne sankcionovaný zmluvnou pokutou len jeden účastník zmluvy a to spotrebiteľ. Táto skutočnosť už na prvý pohľad vyznieva v neprospech jedného účastníka zmluvy, pričom je zrejmé, že žalobca ako dodávateľ nie je nijako sankcionovaný v súvislosti s prípadným nesplnením povinností na jeho strane.

V danej veci zmluvnú pokutu je potrebné považovať za neprimeranú sankciu tak z pohľadu jej výšky pri porovnaní rozsahu žiadanej istiny, ako aj z hľadiska času, kedy dodávateľ vôbec nerozlišuje situáciu, keď v dôsledku nezaplataenia sumy dôjde k ukončeniu zmluvy, napr. jeden mesiac pred uplynutím doby viazanosti s prípadom, keď spotrebiteľ nezplatí cenu hneď v prvý mesiac viazanosti, teda na jeho začiatku. Zmluvná pokuta v danom prípade bola dojednaná pre porušenie zmluvných povinností zo strany účastníka, najmä hociktorej povinnosti uvedenej v bode 1 písm. b/ alebo v bode 2 alebo v bode 3 Dodatku alebo v článku 3 bodu 3.6 Všeobecných podmienok alebo článku 5 bodu 5.2 písm. a/ až c/ Všeobecných podmienok. V tejto súvislosti je však nutné poukázať i na to, že žalobca ako dodávateľ si vyhradil v zmluve aj právo na náhradu škody v plnom rozsahu, ktorá mu vznikne porušením povinností, na ktorú je viazaná daná zmluvná pokuta.

Nepochybne dojednanie o zmluvnej pokute nie je možné v danej veci označiť ako individuálne a to aj s poukazom na článok 3 ods. 1, 2 Smernice Rady 93/13/EHS. Súdna kontrola štandardných zmlúv je postavená na absolútnej neplatnosti neprijateľných klauzúl a bolo by v rozpore s cieľom Smernice, ak by sa pred neprijateľnou podmienkou jeden spotrebiteľ chránil a druhý nie. Rozhodujúce je, že problémová zmluvná pokuta v spotrebiteľskej zmluve je objektívne spôsobilá poškodiť spotrebiteľa a nie je rozhodujúca vôľa a subjektívny postoj zmluvných strán. Za tohto stavu sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil s odôvodnením súdu prvého stupňa v tom smere, že dojednanie o zmluvnej pokute je neprijateľnou podmienkou v spotrebiteľskej zmluve predovšetkým z pohľadu časového aspektu, ktorý žiadnym spôsobom nereflektuje na výšku sankcie, ako aj vzhľadom na už spomínaný rozsah zmluvnej pokuty. V zmysle § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, je neprijateľná podmienka v spotrebiteľskej zmluve podmienkou neplatnou. Ak je dojednanie o zmluvnej pokute v spotrebiteľskej zmluve neprijateľnou podmienkou, nie je zároveň možné využiť moderačné právo a zmluvnú pokutu znížiť. K zníženiu zmluvnej pokuty by súd mohol pristúpiť iba za situácie, ak zmluvná pokuta bola dojednaná platne, čo sa v danom prípade nestalo. Odvolací súd tiež poznamenáva, že obdobná zmluvná pokuta bola Krajským

súdom v Prešove právoplatne vyhlásená za neprijateľnú u iného operátora, vo veciach vedených pod sp. zn. 18 Co 136/2010, 2 Co 137/2010.

Odvolaací súd zistil, že rovnako správne rozhodnutie bolo aj vo vzťahu k žiadanému príslušenstvu pohľadávky. Žalobca si v tomto smere uplatnil dohodnutý úrok z omeškania vo výške 15 % ročne zo súm neuhradených v čase splatnosti jednotlivých faktúr. Ako už bolo spomínané, predmetný vzťah vzniknutý medzi účastníkmi na základe Dodatku k zmluve o pripojení, je bez pochybností vzťahom spotrebiteľským (§ 52 OZ). Podľa ustálenej súdnej praxe, z povahy ustanovenia § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. vyplýva, že kogentne je stanovená horná hranica úrokov z omeškania, ktorej prekročenie nie je prípustné. Dohoda o úrokoch z omeškania, ktorých výška prekračuje hornú hranicu stanovenú zákonom, je preto v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka neplatným právnym úkonom (4 MCdo 8/2010, R 5/2000).

V zmysle uvedeného preto súd prvého stupňa postupoval správnym spôsobom pri rozhodovaní o príslušenstve žiadanej pohľadávky a nepriznal úroky z omeškania v rozsahu, ktorý prekračuje ustanovenie § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. Zákonný úrok z omeškania v dobe, keď sa žalovaný dostal do omeškania so zaplatením plnenia - istiny, predstavoval dvojnásobok diskontnej (základnej) sadzby NBS, ktorá bola v tom čase 4,25 %, z čoho dvojnásobok tvorí 8,5 % ročný úrok.

So zreteľom na uvedené dôvody odvolaací súd hodnotí rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti a teda okrem výroku, ktorým bolo žalobe vyhovené, ako vecne správny, v dôsledku čoho bol potvrdený postupom podľa § 219 ods. 1,2 O.s.p.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. Žalobca vzhľadom na výsledok odvolacieho konania nemá právo na náhradu trov a žalovanému v tomto štádiu konania žiadne trovy nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.